نەبوونی روئیەی سیاسیی، لە بە گوتاریەوە، هاتووە!-2- هادیی حەمەشید – کامیار سابیر

بەشی دووەم:-

نەبوونی روئیەی سیاسیی، لە بە گوتاریەوە، هاتووە!

لە دروستبوونی عیراقەوە، بزوتنەوەی سیاسیی کورد لە فەرمی جەراوجەردا، بە چیرەکی غوبن و پیشخواردنەوە بە دیار رووداوە سیاسییەکانەوە، خەی ئەنتەوە، شیعر ئەنووسە، حەماسی دەنگ هەبەیین و قیەقیە، تەخشان ئەکات، قەچەقانیی و تفەنگ بە دەوەتی عیراقەوە ئەن، ستافی مەدەنیی و عەسکەریی ئەکوژە، بەام هەمیشە ئاغاکان، شەخەکان و بنەماڵە دەستەیشتووەکان، ئەم بزوتنەوەیان کەنترەڵ کردووە و بەشی زەری نوخبە خوەندەوار و مونەوەرەکانی کوردیش، دوایان کەوتوون، یان بوونە بە مەعدەنی چیرەکە بەتاەکانی ئەم بزوتنەوەیە. ئەم چیرەکانە، هەمویان یەک ناوەڕۆکی نەژادیی، یەک پارادایمی نەتەوەیی و یەک خاصیەتی طائیفییان هەبووە (بە تایبەتیی لەسەروبەندی ریفراندەمەکەی ۲۰۱۷ دا) کە حەنیین و وڵائی موطەقی بە دەوەتی تورکیای نوە(لە کەمالیزمەوە بە حکومەتە ئیسلامییە پانتورکییە ئەردۆغانییەکە) هەبووە و هەیە.

چیرەکەکی بەتام و ناعەقڵانیی، نا ئەکادیمیی و نا زانستیی، لە لایەن نوخبەکانی کوردەوە، بە تایبەتییش ئەوانەی خەیان بە نەیار و ڕەخنەگری ماڵی بارزانیی ئەزانن، زەر ئەوە دووبارە ئەکەنەوە کە عیراق، وێرانە، داڕزیوە، گەندەڵیی و دزیی و طائیفییەت، تەڵایی لە بەیوە، عیراق ناسنامەی نییە، شەرمە خەت بە عیراقیی بزانیت! گەلی عیراق، بە ئەندەشە و ریتەریکە ئەکادیمییەکانی ئەوان، نەتەوە نییە، دەوەتی نەتەوەیی بونیاد نەنراوە، شوناسی نییە و ناشبە بە نەتەوە!، سەیرەکە لەوەدایە تەواوی ئەم ئارگیومەنتە حەماسیی و نەژادییانەی ئەوان، لە قەڵەمی نوخبەکانی کوردستان و هەندرانەوە دێنە دەرەوە و زەربەیشیان خەیان بە سەربەخە و بەڵایەن ئەزانن، تەناەت پارادەکسیی ئەمانە گەیشتووە بە شوێنەک، زەرکەس لەوانەی بە گرووپی (ئەنتی عیراق) خەیان ئەناسنن، بە عیشقەوە، بە شوێن

ئەوە بوون، خەیان بە پارلمنتاریی لە بەغداد هەبژن، هندکیشیان بوون بە پارلمانتار، بەام لەم خیاتە شیعرییانی خیان نکەوتوون و ئیمتیازاتکانی پارلمانتاریی عراقیش، بە پاوی کوردایەتییەو، نش ئکن.

ناوەکی بچوونکانی ئم جرە نوخبە و سیاسییان، لە مدیا سبەر و پیجە نەسمییکانی پارتییەو، پشوخت لە بازاڕ ئنرە و کاری ئم ئکادیمیست و نووسرانە، ئەویە کە ثیرایزی ئامانجە سیاسییکانی مدیای سبەری پارتیی بکن. کار گیشتوە بە شونک ئدبییاتی ئم چند سای مدیا سبەرکانی پارتیی، لگە دیان و صدان نووسر و رشنبییر و ئکادیمیی کورددا کە خیان بە نیاری سیاستکانی پارتییش ئزانن، تکە ئبن و مرڤ زرجار لی تک ئچە هیی کام لایان؟ هکارکیشی ئەویە ناسینالیزمی نژادیی- کوردایەتیی و عوقدی طائیفییەتی ناسینالیزمە سوننییە کوردایەتییکە، ئەوندە لە سیاست و ئجندا موخابراتییکانی پارتییەو، نزیکی کردوونتەو، تەواو لە نهج و ئهدافکانیاندا، ئاوزان بوون.

بە فیکریی و بە مەعریفەیی و نبوونی جورئت لای نوخبەی سیاسیی و "رشنبییر"ی کورد، وایکرد، زرینەی رهایان، رگە ریفراندمە موخابراتییکەی بارزانیی و ئردغان و داعش بکون. ئەو ریفراندمەی کە بوو بهەی ئەوی هر خیان نخشە بە وەرانکردنی کرکوک دابنن و دواتریش بە تخدیری تخوین، ١٦ی ئکتبر بە خیانت ناوزد بکن. لە کاتکدا، خیانت ئگر کرابت، خیانتی ریفراندم بوو بە ئجندای ئیقلیمیی، چونکە لە دوور و نزیکەو، پوندیی بە قضییەی سیاسیی کوردەو نبوو، بەکو سرمایگوزاریی و بیزنسی ئیقلیمیی و لکاییی- بنماییی و ئیمارتی شخنشینیی بوو.

سرنجام، شکستی رهای ریفراندم و زلیلبوونی گوتاری فشبازیی ناسینالیزمی کوردیی(کوردایەتیی)، ئبووایە ببت بە سرتای وەرچرخانکی سیاسیی گورە لە رهەندە سیاسیی، فیکریی، مژوویی و مەعریفییکەی ئم کوردایەتییە پرکسییەی کە چاوی لەو بوو، کوردستانی عراق(یان لای کم بشکی) پاش صد سا لە دروستبوونی عراق، لە کنتکستی میثاقی میلیی تورکییدا بگنتەو، بە خاکی ئژداد کە خاکی عوثمانییکان! ئبووایە نوخبە سیاسیی و رشنبییریی و کمایەتییکانی کورد، بییریان لە ئیعادە نظرکی ستراتیژیی گورە بکردایەتەو و بییریان لە سرپخستن و

فەرمانڕەوایکردنی گوتارێکی سیاسیی عەقڵانیی و واقیعیی و نیشتمانیی بکردایەتیەوە و جێگەیان بۆ تەواویی بەم گوتارە نەتەوەیی و نەژادیی و طائیفییەی کوردایەتیی، لاق بکردایەوە، بەڵام بۆ داخەوە، ئێستایشی لەگەڵدا بێت، بەشێکی زۆریان، دوای چەرکە بەتاڵکانی بارزانیی و حیزبەکەی ئەکەون و بۆ هەزار و یەک شتوو، قاچ لەو ئاوە ئاخشنن‌ەوە کە بارزانیی و کوە و کوەزاکانی، بۆ بیزنسی دێیان میلیاریی و هەژموونی بنەماڵەیی خۆیان، رشتیان.

لە کاتێکدا لە ناو جەماوەری بەرینیی خەڵکی کوردستاندا بۆ گشتیی و لە ناو توێژی لاوان و گەنجاندا بۆ تایبەتیی، گوتاریکی عەقڵانیی، واقیعیی و نیشتمانیی، لە ناخ و عەقڵیاندا هەیە و پێیانوایە کە بۆ فیعلیی ئەو سیاسییەکان و نەتەوەییەکانی کورد و حیزبەکانی کوردستانن گەچێ بە دەوڵەتیی عێراق ئەکەن، بۆ ئەوەی بیزنسی چەتەگەرییە ئابووریەکان(سەربەخۆیی ئابووریی) و فرەشتنی پتر لە نیو میلیۆن بەرمیلی نەوتی رۆژانە و دێیان قاچاغیی میلیارد دۆلاریی تر، درێژە پێ بدەن. گوتارێک کە پێیوایە بۆ لەقکردنی ئەم چیرۆکانەی ناسیۆنالیزمی نەوتیی بارزانییەکان، تاڵەبانییەکان،کۆانی نەوشیروان،یەکگرتووی ئیسلامیی و چەپە نەژادییەکان ، بیزنس و سەرمایەگوزاریی پشوو ئەکەن، ئەبە نیشتمانییانە و عەراقییانە بیبر بکەنەوە و گوتاری مەواطینە(هاونیشتمانیی)، جێگەی گوتاری پە لە عونصوریەت و ئینفیصاڵییەت و شیعر-شیعرێنەی کوردایەتیی بگرێتەوە.

ئەم گوتارە، چەند پشتیوانێکی بۆ نوخبەی رۆشنبیر، نوخبەی سیاسیی و حیزبیی سیاسیی(بە مانا ئایدیۆلۆژییە ستالینیی و ئیسلامییە-ئیخوانییەکە نا) هەیە، دیانجار زیاتر پشتیوانی بە چەند سیاسییەکی بەرچاو رۆشن، خاوەن روئییەی سیاسیی بەرین، عەقڵانییەت، جەرائەتی سیاسیی و لە سەروو هەمووشیانەوە، پشتیوانی بە کەسانێکە کە بەرژەوەندییە تایبەتییەکانی خۆیان و خزمەکانیان بەلاوە گرنگ نەبێت و خەریکی بیزنس نەبن و بە کردەوە، قوربانیی بدەن بۆ ئەوەی ئەم گوتارە نیشتمانییە لە نیشتمانی کوردستانی عێراقەوە، بلکەنرێتەوە بۆ بەشکانی تری نیشتمانی عێراقەوە. لەرەوە ئاگەر شتێک هەبە ناوی قەضییەی سیاسیی کورد بێت، ئەبێت لە عومقێکی ستراتیژییەوە سیر بکرێ کە عومقی عێراقە.

کوردستانی عێراق، گوتارێکی سیاسیی پشتیوانە کە لە روئییەی سیاسیی، مەغزای سیاسیی، زمانیی، فیکریی و مەعریفییەوە، تێنانێت لە مانای مۆژوویشەوە، بە تەواویی لەگەڵ گوتاری قرپێکی کوردایەتیی و

مژووی چەتەگەریی و پڕاکسیسەکەی، جیاواز بێت و (تابلۆیەکی تەواو ئینتیگرەیت لە مانا جیاوازەکان لە باری سیسیاسیی، زمانیی و کولتووریەوە، لە خۆ بگرێت)* بە رەهەندی نوێ و دەرکی واقیعی سیاسییەوە، لە مانای دروستبوونی مژووی عێراق و لە مۆغزای جوهەری بزوتنەوەی تەمەودی کوردیی تێبگات و تێجاوزیان بکات و کەندوکسپەکانی، پێ بکاتەوە.

- **هادیی حەمەشید**
- **کامیار سابیر**

ئەم زنجیرە باسە، دربڕی هەیە…

- VAN DIJK, T. 1996. Discourse, Power and Access. In C.R. Caldas-Coulthard, and M. Coulthard (eds.) Texts and Practices: Readings in Critical Discourse Analysis, .London: Routledge, pp. 84-106

ئایندەی فەلسەفە.. ئەریک ڤایل-وە: هاوڕێ خالید

دەقی چوار لە کتێبی "لۆجیکی فەلسەفە"

فەلسەفە نە وەحی و نە پێغەمبەرایەتییە تا مژدەی ڕزگاری "هەمان پێبدات، بەڵکو بە پێچەوانەوە، هەموو بەهاکان دەخاتە ژێر پرسیارەوە [1] تەکەای ئەو بەهایانەی کە لەلایەن مرۆڤەوە خۆشەویستن، تەنها لەبەر ئەوەیە لای باب و باپیرانمان بەهادار بوون. یان لەبەر ئەوەی زۆر بەتوندی بە خەمانی کردووین. فەلسەفە بیری کەنکریتیی سیستەمی نەریتیی موحافیزکارانە دەپشکنێت.. بیرکەکشە ئامێز و سنور بڕینەکان، و ئەوانەی کە (یاخی) بوون لە پێوەر و یاسا سەردەمییەکان و، هەموو جۆرە دنیاییەکی مەعریفی و ئەخلاقی و ئیستاتیکی و کەمەایەتی و هتد… لە دادگای "فەلسەفە" یەکلایی دەکرێنەوە… دەکرێت بوترێت فەلسەفە ناکۆکییە لەگەڵ ساویلکەیی،[2] هەروەک ڕادیکاڵترین شەوازی گومانکردنی هەیە… باوەڕی بە هیچ شتێک

نیە و متمانە بە هیچ شتێک ناکات، وە دان بەوە دادەنێت کە ئەو هیچ نازانێت. یەک شت هەیە کە بە تەواوی لای دنیایە، ئەویش "ویستی تایبەتی" خۆیەتی بە تێگەیشتن" و بونیاتنانی گوتاری مرۆڤ و یەکخستن لە یەک گوتاردا، هەموو تایبەتمەندی و جیاوازییەک، بە ڕەچاوکردنی خۆی وەک توخمێک لەناو گشتدا، دەبینێت. کە (گشت)ێک بەبێ ئەو (تاک)ە ناگەزێ بوونی نابێ. هەرچەندە هەڕەمەکی و توندوتیژیش بێت لە ڕێگەی تێگەیشتنەوە... ئەو هەر دەمێنێتەوە. لە دژایەتیکردنیدا، ئەو دەمێنێتەوە وەکو تاکێک ناگەزێک لە ناو گشتێکدا. بەم شێوەیە فەلسەفە پرسیارە چەپێنراوەکان بە ئاگا دێنێتەوە،[3] و دیمەنی ئەو کێشە سەخت و ئازارانەمان نیشان بدات، کە کەمێک خەڵکانێک لە پەناوی "فەلسەفە"دا چێشتوویانە.

لە پەناو ڕوزگرتن و دەستگرتن بە فەلسەفە، لەماوەی رابردوودا کێشەی زۆر بە ئەو کەسانە دروست بوون، ئەمانە بوونەتە هەی شکاندنی سەختییەکانی ئێستا، وەک نیگەرانییەکی نادیار ئەو ئاسان هەستی پێ دەکرێت، تەنها بە بەرزبوونەوە بە ئاستی بینینی عەقڵی تەدگەین کە ئەمە تونەد لەو ڕووبەووبوونەوانە گرەدراوین. فەلسەفە لەو ماوانەدا دۆزیت کە سەردەمی بەدبەختی ڕۆها نین، وە هەروەها سەردەمی پشوودانی فکری و دنیایی کەمایەتی و سیاسی و ئەخلاقیش نین.[4] بەم واتایە، گریمانەی ئەو هەیە، کە فەلسەفە داهاتوویەکی سەرسوهێنەر چاوەڕێی دەکات. [5].
فیلسوفی ئاستەقینە نەک هەر قەناعەتی بەوە هەیە کە لەدنیا تەدگات، بەکو دیهەوێت ئەم جیهانە بگۆڕێ. وە کاتێک لە بنەڕەتدا گرنگی مرۆڤ و چارەنووسی مرۆڤ دوا ئامانجی فەلسەفە بێت، ئیتر بینینی فیلسوف دەبێت چۆن بێت؟
و چاک بکاتەوە، بەکو زیندووبوونەوەیەکی وە ئیتر چۆن ئینناڕ و فەلسەفە بە ئامانجی بوونی ئەمە و چارەنووسی ئەمە دەدەن؟
نكولاي بردیائف، العزلة والمجتمع، ترجمة فؤاد كامل، الهيئة المصرية للكتاب، صفحة 23.
فیلسوف ئەو کەسەیە، ئاگاڕ بە ڕووی هەموو دنیا بە هەواسن. ئەو هەرگیز واز ناهێنێت ئەو تەوگلاوە و پگۆیەکی هەیە لەناویدا ئەو ئەکتەری جیهانە و تێیدا ئامادەیە... بە فیلسوف، دنیا تەنیا کاتژمێرێک نییە کە لەبەردەم دوو چاودا نمایش دەکرێت، جیهان شانۆیەکی کرداری و بابەتی چالاکی و کارکەیە، لەم نەوەندەدا فیلسوف تەنیا بینەڕ نییە، بەکو ئەکتەریشە کە ڕۆڵی خۆی تیادا دەبینێت.
جوزيف فيالاتو، المقصد الفلسفي، المنشورات الجامعية الفرنسية

باریس 1982صفحة 128.

چەمک و پێناسەکان

ئەریک ڤایل: (1904-1972) فەیلەسوفێکی بە ڕەگەز ئەڵمانی و بە ڕەگەزنامە فەڕەنسییە. هەر لە فەڕەنسا فەلسەفەی خوێندووە، یەکێک لە گرنگترین کتێبەکانی "لۆجیکی فەلسەفە" یە.

بەها: خاسەتێکە کە بە شتێک یان بابەتێک بە دەستهاتووە: لە چوارچێوەی کارلێککردنی مرۆڤ لەگەڵ ئەم شتە یان بابەتەدا. یان بە ئاماژەکردن بە پرسەی هەستەنگاندنێک کە لایەن کەسێکەوە ئەنجامدەدرێت و بە حوکمێک کۆتایی دێت.

بە واتایەکیتر، پێوەر یان ستانداردێکە، کە ئەم حوکم و پێواندنی پێدەکەین، بەپێی ئەو بنەمایەی کە چی خوازراوە و چی داوا کراوە.

متمانە: بانگەشەیە بە بوونی حەقیقەتی ڕەها. لە ڕەگەی پەروەردەوە، ئاستەنگەکان بە ئەوانیتر دەگوازێتەوە. لە شوێنێک وەکو دواهەمین هاددەی تەواوەتی، کە هیچ بیرکەر و ڕەتچوونێک بە خۆیەوە ناگرێت.

بینای دەق:

- فەلسەفە بوارێکە لە ڕەخنە و پرسیار (ڕەخنەگرتن لە بەهاکان – ڕەخنەی کۆلۆنیالیزم – ڕەخنەگرتن لە بیری دەگماتیکی باوەڕپێکراو – ڕەخنەگرتن لە دنیایی...)
- فەلسەفە پێچەوانەی زەلیلی و خۆبەدەستەوەدانێکی تەواوە بە گوتاری مرۆڤ.
- فەلسەفە پرسیاری قورس و چەپێنراو دەوروژێنێ. و ووە بەووی ئەو کۆشە سەختانە دەبەتەوە کە پێن لە ئەستا و جیهان.
- ئایندەی فەلسەفە تا ئەو کاتە گەشاوەیە کە بەرامبەر ئەو هەموو دیاردانەی پێشوو، واتا دروستدەکات و تەحەدا قبوڵ دەکات.

تێز:

ئیریک ڤایل، بەرگری لە بەها و ڕەگەزی فەلسەفە دەکات، پێداگری لەسەر ئەوە دەکات کە لە داهاتوودا هیچ ترسێک نییە مەگەر بە بنەما ڕەخنەییەکانی خۆی و ڕەتکردنەوەی ئەو بەها و بەها زاڵانەی کە ڕەخنە و لێپرسینەوەیان لێناکرێت، هەروەها پیادەکردنی فەلسەفە بە عەقڵ و گیان بەدوای مانا و ڕەتکردنەوەی تۆندوتیژی و متمانەی دەگمایی

کۆشەی دەق

چ جۆرە ئایندەیەک بە فەلسەفە؟ وە ئایا ئەو دەتوانێت درێژە بە

ئەرکەکەی بدات؟ یان ئەو لاوازە بە پاشکۆکردن؟

ئارگیومێنتەکانی دژ

ئارگیومێنتی ڕەخنە و داڕمانی: ڕەخنە لە ساویلکەیی و دڵنیابوون لە کردەوەکانی مرۆڤ…

ئارگیومێنتەکی نموونەیی: بە نیشاندانی ڕەگەزی نموونەیی فەلسەفە و بنچینەکانی: وەک تاقیکردنەوە، ڕەخنە، بەدیهێنانی عەقڵ و ویست بە تێگەیشتن:

شێوازی ڕوونکردنەوە و ڕاڤەکردن: پێناسەکردنی فەلسەفە بە نەرێنی: فەلسەفە بەرکەوتنی نهێنیی نییە…

لینکەکانی چاو پێکەوتن: بەڵام – بە ڕاستی…

لینکی هەکار و لۆجیک: چونکە…

ئەنجامی بەستەرەکان: بەم شێوەیە بەم مانایە

شێوازی ڕوونکردنەوە و لێکدانەوە: پێناسەی نێگەتیڤی فەلسەفە: فەلسەفە ئاشکراکردنی نهێنی نییە…

لینکەکانی چاوپێکەوتن: بەڵام – بە وردیتر…

پێوەندییە هەکاری و لۆجیکییەکان: چونکە…

بەستەرە ئەنجامەکان: کەواتە بەم مانایە…

دەرئەنجام

ئیریک ڤایە بەرگری لە پێیامی فەلسەفە و بەهاکەی دەکات، وەک شێوازێک بۆ تێگەیشتن بۆ ئەوانەی کە بەڕاستی خوازیارین: چونکە زەرەرێکی زیانی وەهمە خۆشکانیان هەبێزاردووە، نەک ڕووبەڕووی ڕاستییە تاڵەکان ببنەوە. بۆ ئەوانەی کە دڵیانەوەت لە زیانی خۆیان تێبگەن بۆ وتەی ئیریک ڤایە یەکەم چەکی فەلسەفە ڕەخنەیە: ڕەخنەی متمانە و دگماو بیرکەی ئامادە و میراتی بە شیکردنەوە یان عەقڵانی، چ لایەن هەزاران کەسی پشووەوە یان شڕۆڤەکەرانکان کە بیرکەی تەوافوق و دڵنیایی پیرۆز دادەڕێن. شڕۆڤەکەکان ئەو کەسانە دەکەن کە لەگەڵ هەموو جۆرە تووندوتیژی و ڕیسواکردنێک ڕازی نین.

بەیە ئیریک ڤایە پێی وایە مەرجی چوونە ناو دنیای فەلسەفە ئەوەیە کە واز لە هەموو شێوەکانی دەمارگیری فکری و مەزهەبی بهێنین… و حەزی ڕاستەقینە بە تێگەیشتن هەبێت. ڤایە دەڵێت ، " مرۆڤ دەتوانێت فەلسەفە وەک ڕێنیشاندەرێک بەکاربهێنێت، ئەگەر ئامانجەکەی ئەوە بێت کە مانای کردارەکانی بزانێت، بە واتایەکی تر ئەگەر بیەوێت عەقڵانی بێت.

و: هاوڕێ خالید

_____

سەرچاوەکان:

[1] القيم: جمع قيمة، هي ما يتيح لنا تثمين شيء من أشياء و الحكم عليه، وهي التي توجه سلوكنا و من بينها قيم أخلاقية و قيم جمالية و قيم اجتماعية…

[2] الإضاءة واحد

[3] المكبوتة: المقموعة التي لا يسمح لها بالظهور. و الأسئلة المكبوتة هي التي لا تطرح بشكل علني وواضح.

[4] الإضاءة اثنان

[5] إريك فايل، مستقبل الفلسفة ، ضمن ـ دفاتر إريك فايل ـ المنشورات الجامعية لمدينة ليل 1987صفحات 18-21

کرێکارانی ئیتالیا و ناڕازایەتیەکی چینایەتی مەزن.. نوری بەشیر

ڕۆژی ١٦ی ئۆکتۆبەر لە ناڕازایەتیەکی بەرفراوان لە مۆزووی بیست ساڵی رابردووی ئیتالیادا، لەسەر بانگەوازی سەرتاسەری پێشتری یەکێتیە کرێکارییەکان، نزیکەی دووسەد هەزار کەس لەسەرتاسەری وڵاتەوە بەرەو ڕەمای پایتەخت ڕۆشتن و خۆپیشاندانی ناڕازایەتیان دژ بە هەڵە فاشیستەکانی ئیتالیا بەڕێخست.

ئەم خۆپیشاندانەو تووڕەیی کرێکارانی ئیتالیا بەدوای ئەوەدا دێت کە ڕۆژی ٩ی ئۆکتۆبەر هەڵە فاشیستەکانی ئیتالیا هەرشیان کردە سەر نوسینگەی یەکێک لە گەورەترین یەکێتیە کرێکارییەکان بەناوی کۆنفیدراسیۆنی گشتی کرێکارانی ئیتالیا "CGIL".

ئەم هەرشەی فاشیستەکانی ئیتالیا بۆ ئاشکراو لە سەیال میدیای خۆیانەوو بۆ ئاگاداری دەوڵەتی سەرمایەدارانی ئیتالیا ئەنجامدراوو پۆلیس هیچ هەوڵێست و کاردانەوەیەکی نەبوو.

ئەمە یەکەم هەرشی ڕاستەوخۆ فاشیستەکانی ئیتالیا نەبوو، بەڵکو پێشتریش هەرشی جەراوجۆریان کردووە بەسەر کرێکاران، پەنابەران و کۆچبەران و خەڵکانی جیاوازی وڵاتان کە لە ئیتالیا دەژین.

بەپێچەوانەی هەرشەکانی پێشوو، ئەم هەڕەشەی ئەمجارەیان وەک دەستی کرێکارانی وەرگرت و لەسەر بانگەوازی یەکێتیە کرێکارییەکان کە بانگەوازی سەرتاسەریان کرد بۆ ناڕەزایەتی بۆ فاشیزم کە وەک شیاو بۆ فاشیزم هەڵای چینی کرێکار.
ڕۆژی ١٦ی ئۆکتۆبەر لەسەرتاسەری ئیتالیاوە، بەپێی سەرچاوەکانی یەکێتیە کرێکارییەکان نزیک بە هەزار پاس و بە دەیان شەمەندەفەر لە خزمەتی گوزارشتەوەی خۆکدا بوون بە ڕەما. ئۆگەرچی پۆلیس ئاسمان و زەوی ڕەمای بە کۆپتەرو پۆلیس گرتبوو، بەڵام ڕەما مەیدانی ناڕەزایەتی چینایەتی کرێکاران بوو بەدژی فاشیزم و ڕاستڕەوی لەو وڵاتەدا.
یەکێک لە ڕابەرانی یەکێتیە کرێکارییەکان وتی؛ "یەک سەدە پێشتر هێرشی حزبی فاشیست بەسەر بنکەی یەکێتیە کرێکارییەکان کە ئۆکات مەسەلینی رابەری ئەو حزبە فاشیستەبوو لە ئیتالیا" دەخاتەوە بیرمان، بەڵام سەردەمی فاشیەتی مەسەلینی بەسەرچووە.
هەر بۆیە دروشمەکانی ئەم خۆپیشاندانە بەدژی هەموو هێزە فاشیستەکان ئەمانە بوون: "نابێت لێرە بەدواوە فاشیەت بمێنێت"، "هەرگیز فاشیەت نابێت بگەڕێتەوە"، "نا بە فاشیەت بەڵێ بە ئاسایش"، "بە بەرگری لە ئاسایش و ئازادی و خۆشگوزەرانی ئێمە یەکگرتووبین".
دەرکەوتنی ئەم هێزە فاشیستانە لەسەدەیەک دوای حزبەکەی مەسیلینیەوە لەژێر دەسەڵاتدارێتی بەرژوازی و سەرمایەداران و دەوڵەت و دەسەڵاتکانیاندا بجیا لە "بازاڕی ئازاد"کەیان کە کەمەگایان نوقمی چ برسێتی و هەژاری و شەڕو کوشتار کردۆتەوە، ئەمە نیشانەی دژە ئینسانی سیستەمی سەرمایەداری و زیندوکردنەوەی هەرچی کۆنەپەرستی و دواکەوتوویی و سپاندنیەتی بەرسەر کەمەگادا کە فاشیزم و ڕاسیزم و کۆنەپەرستی قەومی و ئیسلامی بەرژوازی و سەرمایەداری لەسەراسەری جیهاندا حوکم دەکات. هەموو ئەمانە مانای ئەوەیە کە ئەم سیستەم و دەسەڵاتە بە هەندەی سەر دەزیەک سودی بە مرۆڤایەتی نەماوەو دەبێت بەوات.
ئەوروپا ئەم ساڵ تەنیا شاهیدی هاتنەمەیدانی چینایەتی کرێکارانی ئیتالیا نەبوو، بەڵکو لەم ساڵەدا دەنگهەڵبانی زەرەک لە حزبە چەپەکان و پاشکۆی حزبە ڕاستەکانی بەخەیاڵەوە بینی. ڕۆژەکانی ٢٠، ٢٢و ٢٣ی ئۆکتۆبەر، بەریتانیا مەیدانی ناڕەزایەتی خەڵکی مرۆڤدۆست و ئازادیخواز و سۆسیالیستەکان بوو بەدژی سیاسەتی کۆنەپەرستانەو دژی ئینسانی دەوڵەتی بەریتانیا لەبەرامبەر بە پەنابەراندا.
کرێکارانی ئیتالیا لەناوەڕاستی ئۆکتۆبەردا نەبەردەکی چینایەتیان نیشاندا نەک تەنیا بە کرێکاران و خەڵکی ئیتالیا، بەڵکو بە هەموو

ئەوروپا و جیهانیش کە ئەو هەر هەزی چینی کرێکاری وشیارە بە یەگرتووبی و رێکخراوبوونی دەتوانێت کۆمەگایەکی جیاواز لەکۆمەگای سەرمایەداری بهێنێتەدی. دەرسەکانی ئەم ناڕازایەتیەی کرێکارانی ئیتالیاو ئەستای بەریتانیا و دووساڵی رابردووی ناوچەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست کە حکومەتەکانی سودان، لوبنان و عێراقیان لەبەریەک هەڵوەشاندەوە بەڕەشنەی ئەوەی نیشان داوین کە دەسەڵاتدارێتی ئەمەی سەرمایەداری تەمەنی نەگریسی بەسەرچووە و دەبێت بڕوات.
ئەو راستیەی کە کۆمەگای سەرمایەداری ئەمەی تەدایە، کە مرۆڤایەتی لەبەردەم چ هەڵومەرجێکی سەخت و دژی ئینسانیدا ڕاگرتووە، تەنانەت بیرمەند و دەماست و ئەقڵ لەگوێیەکانی بەرژوازی ناتوانن وەک ئاخری سەدەی بیست بێت و بەرگری لەبازاڕی ئازادەکەی و سیاسەتی شەڕەنگێزی دەسەڵاتەکانی سەرمایەداری بکەن و سەرمایەداری هەتاهەتایی بناسن. بە خێکی جیهان ئەمە لە هەموو کات زیاتر سەرانی دەوڵەتانی سەرمایەداری لاوازو تەنانەت بەهێزکانیش لەهەموو کات ریسواترن هەر لە: بایدن، بەریس جەنسن، ئەردوگان، پۆتین و ئیبراهیم ڕئیسی و تا مەسعود بارزانی و هەموومان رۆژانە لە سۆشیال میدیاکانەوە دەبینین و دەبیستین کە لەبەردەم چ ناڕازایەتیەکدان.

ئەم هاتنەمەیدانەی چینی کرێکاریی ئیتالیاو کەکردنەوەی بەرەی رادیکاڵ و سۆشیالیستی کۆمەگاو وەستانەوە بەرامبەر بەرەی ڕاستڕەوی بەرژوازی کۆمەگا، پەیامێکە کە کۆمەگا زیندووەتی و زەرورەتی سۆشیالیزم و کۆمۆنیزم و مارکس دەخاتە بەردەم چینی کرێکارو مرۆڤایەتی.
هاتنەمەیدانی چینی کرێکاری ئیتالیاو پەیامەکانی بەدژی فاشیزم و ڕاستڕەوی کۆمەگا لە ١٦ی ئۆکتۆبەردا پێش هەموو شتێک وەرچەرخانە لە سیاسەتی کرێکاران و یەکێتیە کرێکاریەکان بەدژی سیاسەتی دەورانی پێشووی سازشی یەکێتیە کرێکاریەکان. ئەم هەنگاوە نوێیەی کرێکاران لە ناڕازایەتی چینایەتی رووی لە کرێکاران و مەحرومانی کۆمەگایە کە بەرژوازی چەن دەیەوێت قەیرانەکانی بەسەر کرێکاران و زەربەی خێکدا بشکێنێتەوە، هاتنەمەیدانی دەوڵەت. ئەمەش ڕێگاچارەی وشیاری چینایەتی و ڕێکخراوبوونی حزبی و سۆسیالیستانەی دەوڵەت، ئەم تاکە وەڵامی چینایەتی و ئاوگۆی کۆتایە بە کۆمەگای دوور لە فاشیستی و خۆشگوزەران و یەکسان.

٢٤/١٠/٢٠٢١

ئەو هەیانەی وەک ئاماژەن کە خەری بزووتنەوەی گەلان بەرەو ئاوا بوون دەوا!.. حەسەن ئازانی

سەرەتا دەمەوێت ئەوە بڵێم کە: من شاگەشکە نابم لە خەشیدا بە ئاوابوونی خەری هیچ لایەن و هێزێکی سیاسی لێم کوردوستانێدا کە سەردەمانێک خەڵکێکی زۆری دامابوو بەیشمەینەت و ستەمدیدەو تووشی لە دەسەڵاتی لە گەڵدا بووبێت،. بە نموونە گەلان کە سەردەمانێک زۆرینەی خەڵکی وڵاتی هاتوو لەدەست دەسەڵاتی خەیی، هەروەها گەنج و نەوەی دوای ئاپەین بەرەو گەلان هەنگاویان نا. گەلان ئەو کات تاکە بەدیلی دیارو کاریگەر بوو کە بتوانێت ئەو نەوەیە، تووشی لە دەسەڵات، وەخە بگرێت. ئیتر ئەبەرایەتی گەلان ئەگەر پلان و ئامانجێکی تری شاراوەی هەبووە جیا لەو پلان وئامانجە ئاشکرایەی کە خەڵکەکە بینیویەتی ئەوە مەسەلەیەکی ترە. مژوو پێ لەو نموونانە. نابێ هیچ کەسیش ئێم بڵچوونانەی من وا لێک بداتەوە کە من پاساو بە شکەستکانی گەلان دەهێنمەوە و پشتگیری لە گەلان دەکەم. ئێم نووسینەم نە وەک پاساو نووسیوەو نە وەک ئامۆژگاریش نووسیومە کە بڵێم گەلان : ئاگاتان لە خۆتان بێت چونکە ئەوە لەبەر ئێم هەیانەی کە من نووسیومن بەو مەردەی ئێستاتان لێهاتووە. من گەلان نیم، بڵێام پەیوەندی دەستایەتیم لەگەڵ هەندێک لە خەڵکی گەلان هەیە لە ئاستێ جیاجیاکاندا.

بڵێام با لە دیدی خەمەوە بە ڕوونی ئەوەی کە خەم پێم وایە ڕاستە، بیخەمە ناو دوو تۆی ئێم نووسینەم.
زۆرینەی خەڵکی کوردوستان دادو فیغانیان بوو لەدەست دەسەڵاتی خەیی کوردی. ئەبەران و پێکهێنەرانی بزوتنەوەی گەلانیش بە تەواوەتی درکیان کردبوو بە تووڕەیی زۆرینەی خەڵکی کوردوستان، بە تایبەتی چینی گەنج و خەڵکی لە دایکبووی دوای ئاپەین. بە ئاشکرا دیاربوو کە نەوەی خوێن گەرم و گەنجی دوای ئاپەین و خەڵکی تووڕە لە دەسەڵات سڤاو مەڵواسی دەکردو بە هەر چوارلای خەیدا کەوتبووە جووڵە

جوو بە هیوای دەزینەوەی چارەیەک بە دەربازبوون لەو بەهیوایی و سەرگەردانییە، هەروەها بە ڕزگاربوون لەوسیستەمە سیاسییە کە دەسەڵاتی کوردی سەپاندویەتی بەسەر کۆمەڵگای کوردیدا. بزووتنەوەی گۆران هاتە بوون و بە شۆڕشێک خۆی دەرخست کە تەنها گۆران شوێن و چارەیە کە ئەم خەڵکە بەدواییدا وەڕە. گۆران، بە بۆای من، بە ماوەیەکی باش توانی ببێتە باوەشێکی فراوان وگەرم بۆ وەخۆگرتنی ئەو نەوەیەی دوای ڕاپەڕین. ئیتر وردە وردە ، هەژڵە دوای هەژڕ، مانگ لە دوای مانگ، ساڵ لە دوای ساڵ، ئەم نەوەیە کە ببووە هەوێن و داینەمۆو هێزی مرۆیی بزوتنەوەی گۆران، هەستی بە نامۆیی خۆی دەکرد لە ناو بزووتنەوەکەو هەروەها لە ناو کۆی سیستەمی سیاسی بزووتنەوەکەش ببوە میوان و دەستێکی هەزا گران. بۆیە ئەو نەوەیە کەوتە گومانەوە. ئیتر هەژ بە هەژ کاریگەری ئەو گومانە بەسەر بزووتنەوەکەوە دیاری دەدا.
وا لەڕدا لە دیدی خەمۆە ئاماژە بەچەند هەیەکی دیار دەدەم کە بەچی ئەم بزووتنەوەیە بەرەو پووکانەوەو دامان هەنگاو دەنێ یاخود هەیی؟
یەکەم: بە بۆای من یەکەمین هۆ کە وای لە هێزی مرۆیی گۆران کرد کە بکەوێتە گومان و دەدەنگییەوە، بریتیبوو لە تەکنۆاوبوونی گۆران لە گەڵ دەسەڵات لە ڕۆگەی پەڕلەمان و حکومەتەوە.
دووەەم: کاتێک کە دەسەڵات بە هەزارانی لە خەڵکی سیاسی و دەست و لایەنگرانی گۆران سزا داو نان بۆاوی کردن لەسەر ئەوەی کە لە گەڵ گۆاندان ، گۆران نەیتوانی کارێک ئەنجام بدات لە ڕاستای گۆاندنەوەی نان بە نان بۆاوکان و یا هەر هیچ نەبێ نان بۆاندن بوەستێنی. تا هەنووکەشی لەگەڵدا بێت هەشتا زۆر لە سزادراوانی سیاسی لەسەر بوون بە گۆانیان قەرەبوو نەکراونەتەوەو هەشتاش نان بە زۆرێک لە نان بۆاوان نەگۆاوەتەوە. ئەمەش بوو بە هەیەکی تری دەدەنگ بوونی جەماوەری گۆران لە گۆران. ئەم نان بۆاوو سزادراوانە لە باتی تووڕەییەکەیان ئاراستەی دەسەڵات بکەن، ئاراستەی گردەکەیان کردوو ڕقی خۆیان بە گردەکە هشت. ئەمەش لەسەر گۆران و قەبارەی گۆران بە خراپی کەوت. دەسەڵاتی سوزیش کە لە تەنیشتیان بوو ئاگرەی خۆشتر دەکرد.
سێهەم: لە یەکەمین بۆشداربوونی گۆران لە هەڵبژاردنکاندا، گۆران بە ئاشکرا دیاربوو کە یەکەمی زەنی سوز بوو. ئەمە وای کرد کە زەنی سوزی گۆەی بەرەو نیلی. بەڵام دوای ئەم هەموو بگرەو بەردەیە، سوز نەی هشت گۆران پارەزگاریشی پێ بدرێت کە دەبوایە زووربەی شوێنە گەورەو هەستیارەکانی ناوچەی سوز، کە گۆا بەرەو نیلی، بەدەست گۆانەوە بێت. بەڵام ئەمە ڕووی نەدا. ئەمەش بووە

هەیەکی ترکە جەماوەری گەلانی زیاتر خستە ناو گومان و دڵدانگی لە سیاسەتی بزووتنەوەکە. هەر بەیەش لە هەڵبژاردنی دووەم دا جەماوەری گەلان بە نیوە دابەزی. ئیتر دابەزین و دامانی گەران بەردەوام بوو.

چوارهەم: نزیک بوونەوەی سەرکردایەتی گەلان، وەکو کە دەگوترا، لە پارتی. ئەم نزیکبوونەوەیەی ئابڕایەتی گەلان لە پارتی زیاتر لە لایەن دەسەڵاتی زانی سۆزەوە تەرویجی پێ دەدراو زۆق دەکرایەوە. ئامانج بووە خاڵ و هەیەکی تری باش بۆ ئاوەی گەلان لە جەماوەر ئاسەکەی خۆی، کە زۆرینەیان میللەکی ئانتی پارتیانەیان هەبوو، دابماڕێ

پێنجهەم: نزیک بوونەوەی گەلان لە ماڵە تاڵەبانی و نەرمی نواندن لە زەر هاوەو لە گەڵیاندا، نەک لەگەڵ یەکیەتی وەک حیزب. ئامانج جەماوەری گەلانی وە گومان خست. چونکە بە لای جەماوەری گەلان و هەزە مرۆیەکەی گەلانەوە جیاوزای نیەو نەبووە لە نێوان بنەماڵەی تاڵەبانی و بارزانیدا. ئامانج بوو بە هەی دابەزاندنی جەماوەری گەلان. چونکە جەماوەرەکەی گەلان کە زۆرینەی جەماوەری دوای ئاپەڕین بوو میللەکی ئانتی بنەماڵەیی و ئانتی خێڵ و تاقمە گەریان هەبوو.

شەشهەم: سەرباری ئاوەی کە ماوەیەکی زەریشی بەسەرچوو، بەڵام تا ئێستاشی لەگەڵدا بێت، گەلان نەیتوانی هیچ پێستەکی هەستیارو گرنگی ناوچەی سۆزی بە کرداری بکاوێتەدەست. سەرباری ئاوەی کە گەلان لە زانی سۆزدا زۆرینە بوو. ئامانج جەماوەری گەلانی بە هیواترکرد.

حەوتهەم: کەچی دوایی نەوشیروان موستەفا کە لە لایەکاوە ڕێکخەری بزووتنەوەکە بوو لە لایەکی تریشە قوتب و تیوریست و کاریزماو هەروەها وەک مەشک و گیانی بزووتنەوەکەش سەیری دەکرا . هەر لە دوای کەچی دوایی نەوشیروان موستەفا، بزوتنەوەکەش بەرەو فرە کوخایی و فرە باڵ و فرە بەچوونی سیاسی هەنگاوی نا. واتە گەلان یەک بەیاریی و ناوەندی بەیارو مەجەعی کەکرنەوەی بیراکانی لەدەستدا. ئامانج هەندەی تر گەلانی بەرەو هەڵتەکان و پەرش و باوی لە کردارو لە بەیاردا برد. وای لەهات کەس حسابی بە کەسیان نەدەکرد.

هەشتهەم: دوای مردنی ڕێکخەری بزوتنەوەکە ، کاریگەری ئاستوخە کوتە سەر بزوتنەوەکە. بە دانانی ڕێکخەرێکی تر کە لە نەو زۆرایەتی و هەزە مرۆیەکەی گەلاندا لایەنگرو دەست و هاوکاری زۆری نەبوو، وای کرد کە ئامانج ببێتە هەی لە تەکینەوەی بەشەکی ترلە جەماوەری گەلان لە بزووتنەوەکە. هەر لە گەڵ ڕێکخەرە تازەکەش کەمێک دەم و چاوی تر کە پێستە باکانی نەو ئاو بزووتنەوەیان

بەرەو دەبرد لە لایەن جەماوەری گەلانخوازەوە زۆر جێگای ئیعتیبارو ئەهلی گفتانکاریی نەبوون. ئەمش بووە سەر بارو ئەرکی بزووتنەوەکەی قورستر کرد...
نەهەم: دوای مردنی نەوشیروان موستەفا دابەشکردنی میراتی بزووتنەوەکە، کە بە ملیۆنان دۆلارمەزندە کراوە، بەسەر بنەماڵەدا، واتە گواستنەوەی خاوەندارێکەی بە کۆمپانی نەوشیروان، وای کرد کە جەماوەری گەلان بەچوونیان لەسەر ئەم بزوتنەوەیە بە گشتی و بە تایبەتیش لەسەر خودی نەوشیروان موستەفا بگۆڕێت. جەماوەری گەلان هاتنە سەر ئەو بڕوایەی کە ئەوتا نەوشیروان موستەفاش هەمان ڕێچکەی تاڵەبانی و بارزانی گرتە بەر.
دەهەم: زۆرێک لە کەسی دیارو پێ ئەزموون و خاوەن ئەتاریتەی جەماوەری کە لە ناو بزووتنەوەکەدا بوون بزووتنەوەکەیان یا بەجێهێشت یان شوێنیان پێ لێق کراو گوێیان لێ نەدەگیراو هامش کرابوون . بۆیە ئەمش بە خێراپ شکایەوە بەسەر بزووتنەوەکەدا. هەندێکیش سەنگەریان گواستەوەو لانەو لایەن و حیزبەکانی نەو دەسەڵاتدا بوونە ڕاوێشکاری بەرپرس باڵاکانی حیزب و حکومەت. کە زۆر بە کارامەیی لە بزووتنەوەی گەلانیان دەدا. من پێم وایە کاریگەری ئەو جۆرە کەسانە زۆرتر بووە لە سەر گەلان لە هەیکانی تر لە سەر بزووتنەوەی گەلان کە بەو مۆدێلی ئێستا ڕەیشتووە.
یازدەهەم: داخرانی پەڕلەمان و ڕاگرتن لە سەرکی پەڕلەمان و تەواوی وەزیرەکانی گەلان، بە بەیاری تاکلایەنەی پارتی وەک حیزبی باڵادەست و خاوەن هێز، کە بگرەنەوە سەر کارەکانیان، گەلانی خستە ناو بازنەی بێچارەیی و بە توانایی لە زاڵ بوون بەسەر ئەو کێشەیدا. لەو لاشەوە بە هاوەستی لایەنە سیاسییەکانی ناوپەڕلەمان بە تایبەتی دەسەڵاتی زانی سۆزی کۆنە هاوڕیانی ڕابەرانی گەلان نەک هەر ئەم کارەی پارتیان ئیدانە نەکرد بەڵک و، بە بڕوای من، بۆی هەیە پشتی دڵخۆشبووبن. هەندێکیشیان، وەک دەگوترا، بە نهێنی پشتی پارتیان گرتووە لەو کارەیدا. ئەمش وای لە بزوتنەوەی گەلان کرد کە جەماوەرەکەی لەی بکەوێتە گومان و دڵستی بە دوورکەوتنەوە کرد لەی.
دوازدەهەم: هەی هەرە دیارو زۆق و جەرگ بڕبە بزووتنەوەی گەلان، ئەوە بوو کە دەسەڵاتی زانی زەردو سۆوز لە زۆر شوێن و کاتدا پشتی یەکتریان دەگرت و سیاسەت و پلانیان لە دژی بزووتنەوەی گەلان یەک دڵخست. ئەمش بزووتنەوەکەی دەوەستاند لە پەلهاویشتن و گەشەکردن. نەک هەر ئەوە بەڵک و لایەنی سیاسی هەبووە لە نەو پەڕلەماندا هیچی بە کرداری لە نەدەبینرا بە پشتگیری لە گەلان. وە هەندێک جارانیش وەک دەگوترا لە دژی گەلان جووڵەو بزوتنیان هەبوو لەگەڵ پارتی و

یەکیەتی. ئەمش ئاوەی دەگەیاند کە گەلان سەرباری ئاو هەموو کەشو کەمو کوڵیانەی خەی کە بەدەستیەوە دەیناناند ئەمشی بە زیاد دەکرا. دەگوترا لایەن هەبووە بە جۆرێک باقی لە گەلان بووە، کە ئاگەر خودی خەشی تەدا بچوایە بەس بە ئاوەی گەلان تەدا بچێت، دەچوو لەگەڵ پارتی و سیاسەتەکانی پارتی خەی دەگونجان. ئەمانە ئەنتی گەلان بوون و هیچی تر. هەروەک کە دەگوترا گرەی دەروونیان لەگەڵ هاوکۆڕەکەی گەلان دا هەبوو.

سێزدەهەم: گەلان بە هەی مێژووی نەو شیروان موستەفاو کارو کردەوەکانی ئاو لە دژی چەپ و کۆمۆنیستەکان و هەروەها لە دژی ژنان، کە وەک دەگوترا ئەنتی ژن بوو، وای کرد کە لە دڕاوەو ناوەوەی کوردوستان لە هاگەی جڕاوجڕاوە هەرش بە سەر نەوشیروان موستەفا بڕدەوامی هەبە. ئەمش بە خراپ شکایەوە بەسەر بزووتنەوەکەدا. بە بەوای من ئەم هەیش خەی لە خەیدا قورسایی زەری خستە سەر شانی بزووتنەوەی گەلان

چواردەهەم: هاوبژاردنی کەتایی کە ٢٠٢١-١٠-١٠ دا کرا گەلانی تەدا هاووت کرایەوەو تەنها گردی هاووتو قووتی بەدەستاوە مایەوە. هەی سەرکی ئەمش، بە بەوای من، نزیکبوونەوەی گەلان بوو بە تەواوی لە مامە بچووکەکان و ماما تاوباتی لە ژێر ناوی هاوپەیمانیدا. هەتا ئاوەش بەاوکرایەوە لە دەمی خاک و هەندک بەرپرسەوە کە ماباتی تاوباتی نیازیان هەبووە بە تەواوی گەلان حەل بکەن و تەکەاوی خەیانی بکەنەوە. ئەمش بە تەواوی ئاو جەماوەڕی کە مابووش لە ناو گەلان و هاتووچۆی گردەکەیان دەکرد، کە وەک دەگوترا زیاتر بە مەبەستی زیارەتی پەیکەری نەوشیروان موستەفا بووە نەک جڤات و خانە، ئاویش نەماو ئیتر ئەمانەش هیچیترنیازیان نیە بەرەو گردەکە سەرکەون.

پازدەهەم: گەلان لەگەڵ یەکەتیدا لە ژێر ناوی هاوپەیمانیدا کە مامی بچووک سەرکایەتی دەکرد ، هیچ لە کاندیدەکانی گەلان دەرنەچوون. ئەمش هەندەی دیکە جەماوەری گەلانی تووڕەکردوو پەیان وابوو گەلیان لەکراوە لە لایەن ماما تاوباتیەوە. بۆیە هەندەیتر گەلانخوازان لە گەلان دوورکەوتنەوە. کاریگەری ئەم هاوبژاردنەی کەتایی لەسەر بزووتنەوەی گەلان هەشتا بەتەواوی ناوون نیە بەرەو چ ئاقارێک دزووتنەوەکە ئاراستە دەکا.

شازدەهەم: بەینی بودجەی حیزبەکان لە لایەن دەسەاتەوە کە دیارە پارتی و یەکەتی بەیار بەدەستن، وای لە گەلان کرد کە بەرەو بە پارەیی بەوات و نەتوانەت کارەکانی ئاپاڵنە. لە بەرامبەردا دەسەات بە بای پیلان پارەیان تەخشان و پەخشان دەکرد. ئەمش بوو بە هەیەکی تر کە گەلانی لە نووز و جووڵە بەی.

حەقدەم: هەندێک کەسی نێو یەکیەتیش هەبوون کە لە سەردەمی شاخدا هەمیشە ناتەبا بوون لەگەڵ هەندێک لە بەرپرسانی گەلان بە تایبەتی لەگەڵ نەوشیروان موستەفا. ئەمەش وای لێو کەسانە کردوە کە لە ناوشارو سەردەمی بادەستی خیاندا تۆمەتی بە شێوەی جیاجیا لە نەوشیروان و هاوڕێکانی بکەنوە. ئەمەش بە زیانی بزوتنەوەکە تەواو بوو.

هەژدەهەم: هەڵوەستی بزووتنەوەی گەلان دەربارەی خەپیشاندانی ١٧ی شوبات لەسلەمانی ، بە بۆای من، کاریگەری خراپی دانا لەسەر جەماوەری گەلانخواز. لە بەرئەوەی بەشێکی دیاری بەشداربوانی خەپیشاندانەکان پێکهاتبوو لە جەماوەری گەلان لە ناوشاری سلەمانی و دەوروبەری. بەڵام کاتێک کە لە تەلەفزیۆنی(کەی ئێن ئێن) وە بە بۆانێک ئیدانەی خەپیشاندان کراو خەپیشاندانەرانیان بە ئاژاوە گێ ناوهێنا هەر لەبەر ئەوەی گوایە هەندێک گەنجی خەر لە خە نەدیو بەردیان گرتۆتە هەندێک شوێنی سەر بە حکومەت، کە من لە گێ تێکدانی دام و دەزگای حکومی نیم بە هیچ شێوەیەک، جەماوەری گەلانخوازیان بە تەواوەتی خستە گومانەوەو لە گەلان و گردەکیان دردەنگ کرد. ئا لێو کاتەدا تەواوی میدیای سەر بەو لایەنانەی کە ناتەبا بوون لەگەڵ گەلان ئەوانیش ئاگرەکیان خەشتر دەکردو جەماوەری گەلانیان لە گردەکە زیاتر تووڕەو وەگومان دەخست. ئەمەش هەیەکی تر بوو لەوەی کە گەلانی لە جەماوەرەکەی تەریک کردەوە.

زەر هەی تریش هەن بەڵام بە بۆای من با لەڕەدا بەس بێت بە ئەم نووسینە. بە بۆای من هەی شکستە و داماننی جەماوەری گەلان هەنگاو بە هەنگاو، ڕۆژ لە دوای ڕۆژ، هەروەها ساڵ لە دوای ساڵ، هەیەکەی نە ڕێکخەرەو نە جڤاتەو نە خانەو ئایدیۆکانە بە تەنها، بەڵک و هە سەرکیەکە بریتیە لە کەی بەرنامەو سیستەمی سیاسی بزووتنەوەکە کە لە دوای ٢٠٠٩وە دەستی بە لادان کردووە لێو سیستەم و دیدگا سیاسیەی پشووی کە جەماوەری گەلانخواز باوەیان پێی هەبوو. گەلان نەیتوانیوە ببێتە مینبەری نەوە و خەڵکی دوای ئاپەین و گەنجی خوەنگەرم و تووڕە لە سیستەمی بنەماڕەیی. جەماوەری تووڕە لە دەسەڵات ڕۆژ بە ڕۆژ ئیتر تێگەیشت کە سیاسەت و سیستەمی گەلان و بەرنامەی کارەکانی گەلان لە دژەکن و ئەوەی کە خەڵک و جەماوەرەکەی گەلانیش دیەوێت لە دژەکی تردە. ئیتر ئەوەیە ئەنجامەکیەتی و ئەمەش لە شێوو ڕۆژەکدا ڕووی نەداوە.

لە کۆتاییدا پێم خۆشە دەربارەی ئەم مەسەلەیە ئەم دوو چوارینەتان پێشکەش بکەم بە زاخاوی مەشک. کە هەر خەم نووسیومن.

گردەکەی گەلان، بۆچی چۆکرا ؟

بە وا بەم زویيە، بەم دەردە برا ؟
ئایا هەیەکی، خەتای عومەرە ؟
یا شتی ترەو، وا لای جووت برا ؟

ململانێی ئێستای، بزووتنەوەی گەلان
لە گەڵ دامان و، جەماوەر تێران !
هەروەک و خزمان، لە پشدەر دەڵێن :
کۆپەنکت بچیە، لە دوای باوو بڕان!

نووسینی: حەسەن هازانی
٢٠٢١-١٠-١٢

گەلی کورد لە نێوان گێژاوی سیاسیەکاندا.. شوشان مستەفا

ئەگەر تەنیا لە چەکانی چەرخی رابردووەوە دەست پێ بکەین، نزیکەی هەشتا ساڵە گەلی کورد لە کوردستانی عێراقدا، بە ئومێدی دەستەاگەیشتن بە مافە سیاسیەکانی، لە نێوان گێژاوێکی سیاسیی پێچەڵ پێچەڵدا، دێت و ئەچێوات، ئەوە سیی سایشە دەسەاتی حیزبی کوردیی و بنەماڵە سیاسیەکانی کوردمان بیینی کە ئەگەر بە ویژدانەوە تەعبیری لێ بکرێ، ئەبێ بگوترێ فاشیلترین دەسەات و حوکمەانییە لەسەر رووی زەویی، بە تایبەتییش لە گەندەیی و برسییکردنی بە ئەنقەستی خەڵک و بەهەدەردانی سامانی نیشتمانییدا. گەورەترین کێشەی سیاسیی ئەو حیزب و کەسایەتییانەی خیان بە نەیار و رەخنەگری سیاسیی ئەم فشەڵە سیاسییەی هەرەم و حیزبەکانی ئەزانن، بە گوتاریە! گوتارێکی سیاسیی جیاوازیان نییە کە لە پارتیی و یەکێتیی و دووکانە سیاسیەکانی تر، جودایان بکاتەوە.

ئەم بە گوتاریە، نەبوونی روئیەی سیاسیی و هەزکی ئەپزیسیۆن کە بتوانێ فەرمەیی داخوازیەکانی خەڵک بکات کە زیاتر لە عەدالەتی کۆمەاتییدا جێگیر ئەبن، وەکو هەزکی کارای ئەپزیسیۆن، گوتارێک تەبانیی بکات کە ببێ بە جێگەی متمانەی بەشکی زۆر لە خەڵکی ناازیی، بە تەواویی لە هەڵبژاردنەکانی عێراق(١٠ ئۆکتۆبەری

٢٠٢١)، رەنگی دایەوە و زەرینەپەنایان بۆ بایکۆت برد.
بایکۆتی بەرین لە ئاستی عێراق و هەرێمیشدا، بۆشی هەرە زەری بە ئاوە ئۆگۆتاوە کە هێزێک یان پارادایمێکی جیاوازتر لە هێزە گائیفیی، قەومیی، ئیسلامیی و گەندەڵکان، بوونیان نییە و خاڵی متمانەی بە ئەپەزیسیۆنی شەریکی دزەکان نەماوە، بایکۆتکە سەرتاسەری عێراقی گرتەوە و بەغداد لە پێش هەموو شارەکانەوە بوو. هاوکات، بایکۆتی هەرێم، ئەفسانەی دەسەڵاتداریی پارتیی و یەکێتیی، تووشی زەمینەلەرزە کرد. لە نێوونی ئەپەزیسیۆنکدا کە جێگەی متمانەی خەڵکی نایازیی بێت، شاری سلێمانیی شکۆی یەکێتیی و گەڵانی شکاند و ٨٪ ی خەڵکیان لەگەڵدایە کە دیارە زەرینەیان موچەخۆرن یان لە ترسی برسێتیی و نانبڕین، دەنگیان پێ ئەدەن. بە پارتیی و بادینانیش هەمان راچەڵەکیین هەیە.

گەڵان، ئەپەزیسیۆنی زەر ناشیرین کرد. یەکێتیی نوێ لە دوای کودەتای ٨ی تەمموزەوە، بە تەواویی بووە بە دووکانێکی سیاسیی کە مەئموریەتێکەی بە هەندە مەئمور سپاردراوە کە هەموویان لاو دزیی و تاڵانییەی کوردستاندا، لەگەڵ پارتیی شەریکن(بە پشکی زەر کەمەوە). گرنگترییەن شت لە دوای ئەم هەڵبژاردنەوە، ئاوەیە چۆن بەشێکی کارا لە خەڵکی بایکۆت، بە کاری هاوبەش و بیروڕا گەیینەوە، ئەم بە ئاسایی لە سیاسەتدا، بە گوتارێکی سیاسیی جوداوە، تەپەڵنن و روئییەیێکی سیاسیی و عەقڵانیی، هاوڕێیەتی لە سیاسەتی فاشیلی کوردایەتیی و حیزب و بنەماڵەکانی، تەبەنیی بکۆن؟ بە دڵنیاییەوە، ئەمە باوەڕمان وایە پێش هەموو شتێ ئەبە گوتار و روئییەکی لە گوتاری زاڵی کوردایەتیی و ئاو تیجاڵەتە نەتەوەییەی بەناوی کوردەوە ئەکرێ، دابەڕێت. هاوکات، لاو گەندەڵیی و پێپیولیزمەش رزگار بکرێ کە خەڵکێکی زەر بە پارە و بەرژەوەندیی تایبەتیی خۆیان، سیاسەت ئەکۆن و لە بەها گشتییەکان و مەڵا کەمەڵایەتییەکان، دایئەبڕن.

کورد لە کوردستانی عێراقدا، ئاوە نزیکەی ١٠٠ ساڵە دەستوپێ لەگەڵ عێراقدا نەرم ئەکات، هەمیشە وەکو ئاوەی ستەمێکی زەر گەورەی لە کرابێت، وەکو قوربانییەک خۆی نیشان ئەدا کە ستەمێکی لە کراوە، لە دونیادا وێنەی نەبووە و نییە. سیاسەتی باوی کوردایەتیی، گوتارێکی زاڵە، یان دروستتر، چیرۆکێکی باڵادەستە کە زیاتر نەتەوەییەکانی کورد، حیزبەکانیان وشەخۆ سیاسییەکانی ڕەبازە دینییەکان(نەقشبەندیی و قادریی) و ئاو نوخبانەی هەمیشە، خزمەتی بنەماڵە سیاسییەکانیان کردووە، ئەگرتەوە. چیرۆکی سیاسەتی کوردیی

لەو بەشی پێدەگوترا ویلایەتی موصڵ و لە هەندێ دەخیشدا بە کوردستانی باشوور(نەک باشووری کوردستان) لە ناوەڕاستی بیستەکانی چەرخی رابردوودا، پێش لکاندنی بە دوو ویلایەتەکەی تری عێراقەوە(بەصرە و بەغداد)، وردە وردە فەرمانڕەوایی ئینووز، چیرکەکە لە شێخ مەحمودەوە، دەست پێدەکات و بە ریفراندەم و کوردایەتییەکەی پێست ریفراندەم و کودەتاکەی مالی تاڵەبانیی لە ٨ی تەممووزی ٢٠٢١ دا دژ بە ئامۆزاکەیان(لاهور جەنگیی)، درێژەی هەیە(نەک کۆتایی هاتبێت).

ئازادی بە هەموان

شوشان مستەفا

بانگدان تاوانێ.. حەمید تەقوایی- وەرگێڕانی: کاوە عومەر

بەم دوایانەدا مینا ئەحەدی کامپینێکی بەرخستوە لەدژی بانگدان لە مزگەوتەکانی شاری کەڵن، کەلایەن بەرپرسێکی شارەوانی ئەو شارەوە بە مەبەست پیدراو دانراوە.لەگەڵ پشوازیەکی فراوان لەلایەن بیروڕای گشتی و دەستگا ئاگەیاندنەکانی ئەمانیا وهەروەها زۆرێک لە ئاتەئیست و هەزە پشکۆتوخوازەکانەوە بەرەوڕوو بووە.لەبەرانبەر ئەم شپەڵە ناڕەزایەتیەدا ئیسلامەکانیش خۆیان بەناچار بینی کە وەک پیشەی هەمیشەیان هەڵەشەی کوشتن لە مینا ئەحەدی بکەن وبەئاگری دۆزەخ بیترسێنن.ئەم هەڕەشانە تەنها نیشاندەری ڕەوای و بەهیزی کامپینەکەین.دەڵێن مەبەستمان پێبدەن تا لە بەندگەکانمانەوە بانگی خەڵک بکەین بۆ سوجدەبردن لەبەرانبەر خودا و ئێگینا بەیاسای ئەو خودایە تیرۆرتان دەکەین! بانگ بانگهەشتی خەڵکە بۆ عیبادەتکردنی خودایەک کە ژنان بە کشتوکاڵی پیاوان دەزانێت،دەستدرێژی بە سەر منداڵانی ٩ساڵان بە کارێکی شەرعی ناو دەبات.بەیار ئەدات کە ئەبەت هاوڕێگەزخوازان لەسەر بەرزیەکانەوە فڕێ بدەنەخوارەوە و بکوژن و ژنانی "خیانەتکار" بە هاوسەرەکانیان بەردباران بکریت.ئاینێک کە ڕاندنی خوێنی "مرتەدین"واتە هەڕەشەوکان لە ئاینی ئیسلام حەڵاڵ

دەکات. بانگ دەنگی ئەم تاوانانەیە.
باوەڕ بوون بەم هەستیارانە ئەگرێت ئەندێشەی تایبەتی هەر کەسێک بێت، بەتایبەتی یاسای دەوڵەتان وئاگاداری بزوتنەوەیەکی تیرۆریستی وتاسەر مەخی ئیسک دژی مرۆڤایەتی، بابەتێکە لە باوەڕی دواکەتوانی کەسەکان واوتر دەروات وئەبێتە کارساتێکی سیاسی-کۆمەڵایەتی. کارساتێک کە هەر ئێستا ژیانی خەڵکی وڵاتانی لە ئیسلامگیراوی وەکو ئێران وعەرەبستانی سعودیە وئەفغانستانی کردووەتە دۆزەخ. چنگە خوێناویەکانی گشتووەتە ئەوروپا و ئەمریکا و زۆر وڵاتی تریش. بانگ ئایکۆنی بزوتنەوەیەکی جیهانی تیرۆریستی و دژی ئینسانیە و مینا ئەحەدی یەکێک لە ئاڵا هەڵگرانی شۆگلیر و ناسراوی شەڕکە کە جیهانی موتەمەدن لە دژی ئەم تیرۆریزمە دەیبات پشتەوە. هەر ئەم هەڕەشەی کوشتنەی کەلە مینا ئەحەدی کراوە جێخت لەوایی خەباتکەی و پێویستی پارێزگاری و پێوەست بون بەم خەباتەوە زیاترو زیاتر دەکاتەوە لەبەرانبەر هەموو ئازادیخوازێکیدا دای دەنێت. ئەمەژانە ئاتەئیست و ئینتی تەئیسم پشەرجەکی گرنگی هەرجارە ئازادیخوازیە و ئازاد بیرکردنەوەیەکە.
زۆرێک بۆرگری لە بۆاکردنەوەی دەنگی بانگدان دەکەن وەک ئازادی دەربڕین بەڵام جاردانی باوەڕێک بگۆی کەسانێکدا کە نایانەوێت گوێبیستی بن ئیتر ئازادی دەربڕین نیە. ئازاردانی ئەوانی تر. کاتێک کەسێک لە میتینگێک و یان کەبونەوەیەکی قسەوباسی ئاینیدا، یان لە مزگەوت و کڵێسایەکدا ئامادەبوان بەیەک دەگەیەنێت وبەئارەزوی خۆی ویستویەتی گوێ لە هەیەت وپەیەت بگرێت. بۆلام کاتێک بانگی ئەم هەیەت وپەیەتە لە بەنگەوە بەسەر کەمەگەدا بۆاو دەکەیتەوە ئەوە دەستدرێژیت کردووەتە سەر مافی هاوڵاتی بونی ئەوانی تر.
هەندێک بۆبیانوی ئازادی دەربڕینەوە بۆرگری لە بانگدان و بۆگشتی بانگەشەی ئیسلامی دەکەن. بەڵام باوەڕێک کە بۆئەرکی خۆی دەزانێت و ئەی دەگەیەنێت کە نیارانی خەم دەکوژم ئیتر ئەوە باوەڕێک نیە، ئالێتکئ کوشتارئەو کەسانەی کە بۆاو بونەوەی بانگ بەبەشێک لە ئازادی باوەڕی موسڵمانان دەزانن بیانەوێت یان نا لە بڵاکی تاوانکارانی دژی ئازادیدا وەستاون. هەڵگرتن لە تاکەکان بەمانای هەڵگرتن لە بیروباوەڕکانیان نیە. باوەڕی کەسێک کە باوەڕی بە کوشتنی نیارانی خۆی هەیە ئەبێت بە بڕیارنانە ڕەخنەی لێبگیرێت. ئەوە خۆی بەشەکە لە هەڵگرتن لە ئازادی بیروباوەڕو ئازادی دەربڕین.
هەندێک ئاڵان دژایەتی بۆاوکردنەوەی بانگدان بەشەکە لە ئیسلامە فۆبیا (Islamophobia). بەڵام ئیسلامێک کە بیەوێت خورافەت و ئایەت و حوکمەکانی، تەنەو بەردەباران و توندوتیژی دژی ژنان ولەسێدارەدان و

ئەشکەنجەو دارکاری ودەست وپێ بەین وفتوای تیرۆری سەلمان ڕوشدیکان و هەڕەشەی کوشتنی مینا ئەحمەدیکان بکاتە یاسا و شێوازی ژیانی کەمەڵاتی بەڕاستی فەبیایە(ترسناکە).ئەبێت لەبەرانبەریدا بوستیتیوتی هەروەک مەسیحیەت کەلە سەدەکانی ناوەڕاستدا هەمان ئەو تاوانانەی ئەنجام ئەدا و ئەمڕۆ دەستیان لە دەوڵەت ویاسا بێ وکردیانەوە قەفەسکەی.

ئەمڕۆن بەچی دژی زەنگی کلێسا نین.بۆ بەچونی من زەنگی کلێساش دەستدرێژیە بەسەر مافی کەسانێک کە نیانەوێت ئەوێیان گوێ لێ بێت.ئەمە دژی زەنگی کڵێساشین بەڵام بەڵێ خستنی کەمپین لە دژی لە کارە سەرکیەکانی ئەمانیە چونکە خەش بەختانە زەر دەمیکە بزوتنەوەی تیرۆریستی مەسیحیمان نیە.ئەگەر حکومەتێکی مەسیحی هاوشێوەی کەماری ئیسلامی لە سوچێکی ئەم دنیایەدا سەرقاڵی تاوانە چاخی ناوەڕاستیەکانیشی بوو،ئەو کاتە خەبات لە دژی زەنگی کڵێساش پێویستیەکی ئەم سەردەمەی ئەمە دەبوو.خەباتێک کەلەسەردەمی ڕۆشنگەری وەڕنسانسدا مرۆقایەتی پێشکەوتوخواز بەرەوپێشەوێیان دەبرد لە دژی کڵێسا ئەمڕۆ ئەبێت لەدژی ئیسلامی سیاسی ومزگەوت بێتە مەیدان.سەردەمی ئەمە پێویستی بە ڕەنسانسکی سۆشیالیستیە
ڕەنسانسی سۆسیالیستی بەچیە کە خەبات لە دژی ئیسلامی سیاسی لە هەوەستی ئینسانی و ئازادیخوازانەوە تەنها لەلایەن هەزە سۆسیالیستی و دژی ئایینیکان وئەو هەزانەی کە ئیسلام و هەر جۆرە ئایینێک تەنانەت وەک باوەڕکیش، بەدواکەوتوانە و دژی ئینسانی دەزانن مەیسەر دەبێت.

ئەو هەزە فاشیستانەی کە بەهەی دژایەتیان لەگەڵ کەچبەران وپەنابەرانێک کە لە وڵاتانی لەئیسلام گیراوەوە هەوەستی دژی ئیسلامی وەردگرن لە کردەوەدا خزمەت بە ئیسلام وئیسلامی سیاسی دەکەن.دوژمنایەتی ئەمانە لەگەڵ ئیسلامدا هاوشێوەی پێکدانەکانی مەسیحیەت وئیسلامە لە شەڕە سەلیبیەکانیاندا.ئەمە دوژمنایەتی موسەمانان ناکەین،بەڵکو دژی ئیسلامی سیاسی و هەر ئایینکین کە وەک باوەڕکی خورافی ولەدژی ئیسلامی سیاسی وەک بزوتنەوەیکی تیرۆریستی و دژی ئینسانی خەبات دەکەین.وبەوبونەوەی ئەمە لەگەڵ باوەڕی ئایینی کارکی کلتوری و ڕۆشنگەریانەیە.بەڵام وبەوبونەومان لەگەڵ بزوتنەوەی ئیسلامیدا خەباتکی سیاسیە.خەبات لە دژی بەاوکردنەوەی دوبارەکی فاشیستیانە لەسەر بنەمای ڕەگەزو ئاین وشوێنی لەدایک بون و کەچبەری و هتدیش بەشکی جیانەکراوەی شەڕی ئەمڕۆیە لە دژی ئیسلامی سیاسی.

وەڵامی فاشیزم وڕەگەز پەرستیش هەروەک وبەوبونەوە لەگەڵ فاشیزمی ئیسلامی لە ڕەخنەی قوە وهەمەلایەنەی ئیسلام ومەسیحیەت وهەموو

ئاینەکاندایە،هەم لە دەوڵەت ویاسا و ژیانی کۆمەڵایەتی وهەم وەک باوەڕی تایبەتی،و لە ئاستەکی بناغەییدالە ڕەخنەی قوڵی ژیمی سەرمایەداری کە بە سەپاندنی دەسەڵاتی خۆی هەروەک جاران پێویستی بە فاشیزمی ئایینی و ڕەگەزیە، شاراوە نیە.کۆمۆنیزمی کرێکاری،کۆمۆنیزمی مینا ئەحمەدیەکان،ئەو ئاڵایەی بەدەستەوەیە.

بەبۆنەی چلەی کاک فوادەوە.. ئاسۆ عوسمان

بە یادی چلەی شەهیدکردنی فوادە ڕەش، دامەزرێنەری ڕەخنەراوی خەرخوازی سۆلیدارێتی و چالاکەوان وە مرۆڤ- و کوردستاندۆستی ناحیزبی و تەکۆشەری ڕەگەی ئازادی و سەرفرازی و خۆشگوزەرانی کوردوستان سەری ڕێز و نەوازش دائەنەوێنم. هەرچی چاکە و باشی و چالاکییە مرۆییەکانی ئەم مرۆڤە باسبکەیت کەمە و بەکەتایە. تەنها لەماوەی ئەم سیوپێنج ٣٥ ساڵەی پێشودا وەک ماندونەناسە لەنەوان سوید وە وڵاتانی تری ئەوروپا و کوردوستاندا هەزاران پڕۆژەی مرۆیی بە ئەنجامەکی باش و سەرکەوتو گەیاندووە. بە درێژایی تەمەنی ڕەنجی فەرهادیی ئەکەشا لە پێناوی ئامانجە بەرزەکانیدا کە بە داخەوە هەر لەو پێناوەشدا بە پلان و لە بار و دەخەکی زەر مژاویدا لە کوردستان شەهید کراوە.
کاک فوئاد کەسەکی بچەک بوو چونکە وای ئەزانی کە کارە خەرخوازییەکانی کاری مرۆیین و هیچ ئایینە وە هیچ بیروباوەڕ و ڕەبازە چجای ووڵاتە نیە کە دژی چالاکیەکانی بێت. نەی ئەزانی کە دوژمنانی کورد و کوردستان هیچ ڕەوشت، ڕەحم و هیچ ئایینەکیشیان نییە. ئەبە چ دوژمنەکی سەرسەخت و دە و مەشک ڕەق و بەش بێت کە بەشەرمانە لەسەر زەدی باب و باپیری خۆی دەستی چووە خوێنی!!
چ ووڵاتە چ حیزب و لایەنە چ مەسئولەکی خۆفرۆش بەرژەوەندی لەشەهیدکردنی ئەم جەنگاوەرە تەکۆشەرە دا هەیە ئەبە ڕوونبکرێتەوە. ئەستا سەنگی مەحەکە، کە ئایا (ی ن ک) وە (پ د ک) دەسزی گەل و نیشتمان و بکەرانی شەهید کردنی ڕونئەکەنەوە یان ئەویش وەکو لیسی شمید و یاوەرانی تریان دیزە بەدرخەنە ئەکرێ!!!
بەدوادا نەچوونکی دەسزانی کاربەدەستانی ئاسایشی هەرێم زەرەر

لە ناو و دەنگی دەستەپاتی کوردیی ئەدا و هاوکات متمانەی هاووڵاتی و ووڵاتانی بییانی لەدەست ئەدەن وە هەتاهەتایە وەک پێویستیکی پێش بە تەوەڵی سەرانی ئەم دەسەڵاتەوە ئەمێنێتەوە.
لە ماوەی چەند مانگی پێشوودا کەمپەینی خێکی کوردوستان گواهی شەهیدکردنی دەیان نیشتمان پەروەربوون لە لایەن درێن(فڕۆکەی بێ فڕۆکەوان) وە تەنانەت لە ناوچەگەلێک کە سەدان کیلۆمەتر لە سنووری ووڵاتانی دراوسێوە دوورن. ئەمانەو دوای شەهیدکردنی کاک فوئاد، پرسیارەکە ئەوەیە ئایا دوژمن ئەیەوە ئاستەخە وە نا ئاستەخە چیمان پێبڵێ!!!
ئەیانەوە پەیمان بڕێن کە ئەمە بە ئاڵا، شاخاوین، بە کولتور و بە زمان و بە ووڵاتین و لە هیچ شوێنێک لەسەر ئەوخاک و زەدەیخەمان لە دەستی درێژی ئەوان پارێزراو نین... چی تریش؟!
با دوژمنانی کورد بزانن کە ئەم جۆرە کارانە گەلکانی ئەم گەلە ناترسێنن و کاروانی سەربەستی، ئازادی، پێشکەوتن و خۆشگوزەرانی بەرەوپێ با سەدان گورگ و سەگی بەر بەدوایدا بوڕن.
هەزاران هەزار سڵاو لە گیانی پاکی ئەم تەکۆشەرە خۆشەویستەی گەل و نیشتمان، یادی هەمیشە زیندووە لە لای هەموان بەتایبەتی لەلایەن منداڵانی چاوگەش و پاک و جوتیار و هەژارانی کوردوستان.
زەردەخەکانت لە تاریکترین سات و دەمی ئەم گەلەدا، هیوابەخش بوو... تە نموونەی پاکی و لەخۆبوردەیی بووی. ئێستا لە هەرشوێنە بیت، ئەو شوێنە بە هەی تەوە ڕووناکتر و جوانتر وە خۆشتر!...
سەری ڕەز و خۆشەویستی دائەنەوێنین و لەسەرچەک فرمێسکی ماتەمینی ئەڕژین. تە گیانیت و تە نەمریت و هەردەم لە ناومانداییت.
تاجەگووڵینەی ڕەزو و خۆشەویستی دائەنەین لەسەر مەزارت. خوا سەبووری دەی هەموولایەکمان بداتەوە.

ئاسە عوسمان
ئەمانیا، ٢٥ی ئۆکتۆبەری ٢٠٢١

وەرزە سەوزەکانی ئەوین.. دوا

وەرز.. شیعری: ستیڤان شەمزینی

من تەم هەبژارد
هیچ شتێکت دەتەنگم ناکات
تەنیا راکردنت نەبێ
لەبەر شەپۆلی هەستەکانم
تەنیا ئاوێنەدانەوەت نەبێ
لە تەرمی من
کە بە عەشقی تۆ
لە شەقامی تەنهاییدا دەکەوێت

وا تەماشاگە
رۆژێک بێت و بتوانم
دەستبەردارت بم
تۆ نازانیت
من مەجنونم
بە لەیلای خەم گەیشتووم تەوە
وا تەماشاگە
رۆژێک بێت و بتوانم
لێت دوور بم
من پەپولەیەکی سەرگەردانم
شەمعی خەم دەزیوتەوە

لە کۆتاییدا
تۆ وەرزی سەوزی ئاوینی خەمی
لە کۆتاییدا
تۆ مرواری دەریای هەستی خەمی
لە کۆتاییدا
پرووشەی ئاوینی ئاسمانی ڕەحمی
هەموو ڕەنجێک ئەدەم
ئاگەر ساتی گیانکێشانیشم بۆ
دەم ئانەم بە گوتەوە و
بە چرپە پێت دەڵێم

خەشم ئەوی
ئەی کەترە مەستەکەی
ناو هەلانەی دەم

بەسەر پشتی "با"ی قەدەرەوە
بەووم بە کانی ڕەشی مەرگ
ئەوی لە دوام جەدەمنەت
تە و گوەدانەکانی شیعرن
تە و ئەو ماسیی عەشقن
کە عەیامەکە لە دەریای
هەستە نارنجییەکانمدا
مەلە ئەکەن

من بەستەیەک بووم
لە هەزی گەرانی جەمام
نەووسکی یاخی بووم
ئاسمان لە ژێر
خەونکی بریندارداا ئەمنەژێت
عاشقەک بووم
وەک خەر گەرم و پە تیشک
کە بەفری دەی تەم
هەدی هەدی ئەتواندەوە

تە هاتیت گریانە نەباوەکانم
کە بکەیتەوە
تە هاتیت ئینجانە تەنهاکانم
پە بکەیت لە گوەی ماچ
تە هاتیت دەست بکەیت
بە رنینەوەی سەوکانی هەستم
تە هاتیت ئاگرەک بکەیتەوە
تەدا ببمە خەمەش و
سووتووەکەم بدەیت
بە دەم ڕەشبای غوربەتەوە

تۆ هەمیشە
لە نێو شەوە تارەکانمدا
مەمکی رووخۆشی
تۆ هەمیشە
لە باوەشی زەردەگۆڵەاومدا
سنەوبەرکی سەوزی
تۆ هەمیشە
لەسەر لێوی وشکەوەبوومدا
بارانی ماچیت
تۆ هەمیشە
لە پایز و خەزانی تەمەنمدا
بەنازترین بەهاریت

من، لمی بیابانێک بووم
گەردەلولی عەشق بردمی
من گۆڵایەکی زەرد بووم
لە داری خەشبەختی بووم‌وە
من زەیەکی خەمبار بووم
لە رووباری دڵداریی جیا بووم‌وە
من دڵپەک فرمێسک بووم
لە چاوی ئەوینەوە رژام

تۆ هەمیشە لە چاوەکانمدا ئەنووێت
بە ئەبەد لەناو دڵی منداا ئەمنیتەوە
شایەتمانم بە عەشقت هەناوە
لەسەر دینی خۆشەویستیت ئەمرم
بە شیعرەکانم بە تۆ تەلقین ئەکرەم
بەناوی تۆوە زیندوو ئەبمەوە
لە دڵی تۆدا حەشر ئەکرەم
بەسەر پردی سیراتی ڕەحتا ئەبەم
لە کۆتاییدا بەرئەبمەوە
باخچە فیردەوسییەکانی باوەشت

ئاسەواری پایز.. شیعر/ کاوە عوسمان عومەر

بایەکی بەهودە،
هایمای جەستەی شکەت و..
پەرتبووی گەلاکان،
دروستنابنەوە،،
شکۆفە مردوەکان،
بەرزنابنەوە، لقی بوغرای..
دارچناری هەناو پیربوو!
هەموو خەو و خاشاکی باخکی جەماو،
ئاسەواری ژوانکی لەبیرچوو،
کاتژمێری بونکی تەکشکاو،،
ئای لە چی کەشکی لازوردا،،،
خەشبەختیمان جەهەشت،،؟؟!
وەک بەڵی دوا کەتری فەیوی..
ئاسمانکی زەردو و تەزاوی،،
بە باڵە فەیەک ، پەیامی بە ناردین،،
ڕەگی هەورە نەخشەکان،،،
لە سیمای ڕەبوارە خنکاوەکان...
بە چەڵە ئاوی عیشق، تەش..
ئەی ئازیزی نەو ژورە تاریکەکان،،
هەر مەلی دەشکاوی یادەوەری بەڕەکە،،،
گالیسکەیەک..
لە گوڵە ئەرخەوانیە ڕەحدەرچوەکان بەڕەوێە،،،
ئیتر تاکەی بەردەوامی،،
لە ژێر بارانی نەهاتنتا،؟؟
ئیتر تاکەی تیشکەک...
لە چاوانتەوە،،،
دەروازە شاراوەکانی پەردادیسکی تر،
ڕەوشەن نەکا؟؟؟
لە نیو گەژنەی ڕەشەبای زەمەنی ڕەچوو،

کاتێ جەستەی بێ گیانی گەلاکان ،
لە بەستانی سپی تەمانما ئەنژم،
ئاسەواری کەشتی زەردی شکاوی پایز،
دەمباتەوە لای ئەو تارماییانەی،،،
لە بازنەیەکا دەخولێنەوە،،،
ئەو مرۆڤانەی، لە ژێر چارەکەی دەاوی…
کەشتی ئاڵتونی پایزا، سەرقاڵن،،،
بە ناشتنی دەی پیربویان!~
چی قورسە، قوربانی دان،،،
بە ساتە مرواریەکانی ئۆقینمان،
چی نەهامەتیە،،، ئازیز..
مانەوە لە ژێر شیعربارانی…
غوربەتا،،،؟؟؟

باران.. ستار ئەحمەد

دەزانم ئەوینت وەك شەستەی باران
ناخم دادەگرێ و گریان فرمێسکم دەژمێرێ
لەو باسانە ئاگادارم بێ دایکم دەتکردە کلدان و
توشووی مەراقەکانت پێ دەگەی
لێوەکانیت لەبزەی خەرەتاو هەدەکشا
ئاگادارم لەو کاتانەی
شەو بەسەر پەیژەی ئومێدا ادەکشاو
ئەستێرە لەو دیوی تەمەوە دەچووە گیانی هەورەوە
باشتر بوو تێیش ببیتە قەڵای ئەندشەو
بەباری ژیانم گوزەری شارەکەم تەی بکەیت
هەتا کەی ..؟ لەچرێی ڕواسا تاریکی بنشم
لەجەستەی بارانا ژانی گوێ بەدەك هەواسم
دەچیتە گردەکەی ژوور ماڵان
چاوەوانیی بەکڵی هیوادا ەت دەکەیت
دەباریت بەسەر شەستەی بێ چراو
دەگری بێ دووری ساڵانك
پەچەیان لەووەمەت مانگ وەردا

لەخۆنی ئەو خاکەی تێ تێیدا مت دەبووێت
نەدەبوو پاژنەی لوتکەکان بخەیتە سەر چیای خەر
ببارە ـ ئەوەتا عەشق هۆنەقی لەگوڵزار بردووە
گەڵای هەنارێك بەسەرما دەوەرێ
لەسنگی سۆڵكا هەنگینیم پێدەگا
بەسووری گزنگ..تارمایی گەواڵە هەڵدەكا
بێ ئەوەی بەركم پێ بكات لەنووری هاتنت
كەی ڕەحم بەتافی جوانیەكەت دەشێیت و
لەگەڵما بەرەو ژوور دەچیتە سەر باڵی بەفرو با
زوو وەرە كەژاڵم
نەوەكوو دڵكەزێ داوێنی خاكەكەم هەنگ بكا.

ستار ئەحمەد